
NATURA 2000

STANDARDOWY FORMULARZ DANYCH

DLA OBSZARÓW SPECJALNEJ OCHRONY (OSO)
DLA OBSZARÓW SPEŁNIAJĄCYCH KRYTERIA OBSZARÓW O ZNACZENIU
WSPÓLNOTOWYM (OZW)
I
DLA SPECJALNYCH OBSZARÓW OCHRONY (SOO)

1. IDENTYFIKACJA OBSZARU

1.1. TYP **1.2. KOD OBSZARU** **1.3. DATA OPRACOWANIA** **1.4. DATA AKTUALIZACJI**
C PLH300004 2002-11 2002-11

1.5 POWIĄZANIA Z INNYMI OBSZARAMI NATURA 2000

KODY OBSZARÓW NATURA 2000
PLB300003

1.6. INSTYTUCJA LUB OSOBA ZBIERAJĄCA INFORMACJE:

A. Brzeg, M. Kasprowicz, Zakład Ekologii Roślin i Ochrony Środowiska; Z. Kosiński, Zakład Biologii i Ekologii Ptaków; J. Pawłowski, W. Stachnowicz, Zakład Taksonomii Roślin, UAM w Poznaniu; Instytut Ochrony Przyrody PAN, Kraków; Zakład Ornitologii PAN, Gdańsk.

1.7. NAZWA OBSZARU:

Dąbrowy Krotoszyńskie

1.8. WSKAZANIE I ZAKLASYFIKOWANIE OBSZARU:

DATA ZAPROPONOWANIA JAKO OZW

DATA ZATWIERDZENIA JAKO OZW

DATA ZAKLASYFIKOWANIA JAKO OSO

DATA ZATWIERDZENIA JAKO SOO

2. POŁOŻENIE OBSZARU

2.1. POŁOŻENIE CENTRALNEGO PUNKTU OBSZARU

DŁUGOŚĆ GEOGRAFICZNA

E 17 37 40

SZEROKOŚĆ GEOGRAFICZNA

N 51 43 29

2.2. POWIERZCHNIA (ha):

37 835,8

2.3. DŁUGOŚĆ OBSZARU (km):

2.4. WYSOKOŚĆ (m n.p.m.):

MINIMALNA

124

MAKSYMALNA

160

ŚREDNIA

150

2.5. WOJEWÓDZTWO (REGION ADMINISTRACYJNY)

Kod	Nazwa województwa	%
30	wielkopolskie	100

2.6. REGION BIOGEOGRAFICZNY

Nazwa regionu biogeograficznego

Kontynentalny

3. INFORMACJA PRZYRODNICZA

3.1. Typy SIEDLISK znajdujące się na terenie obszaru Natura 2000 oraz ocena znaczenia obszaru dla tych siedlisk

3.1.a. Typy SIEDLISK wymienione w Załączniku I

Kod	Nazwa siedliska	% pokrycia	Stopień Reprezen.	Względna powierzchn	Stan zachow.	Ocena ogólna
6120	suche, śródłądowe murawy napiaskowe (<i>Koelerion glaucae</i>)	1,00	B	C	B	B
6410	zmiennowilgotne łąki trzęślicowe	2,00	A	C	B	B
6430	górskie i niżowe ziołorośla nadrzeczne i okrajkowe	1,00	B	C	B	B
6510	niżowe i górskie łąki użytkowane ekstensywnie	2,00	A	C	B	B
7140	torfowiska przejściowe i trzęsawiska	1,00	D			
9110	kwaśne buczyny	1,00	B	C	B	B
9170	grąd środkowoeuropejski	2,00	A	C	B	B
9190	dąbrowy acidofilne	60,00	A	B	A	A
91D0	bory i lasy bagienne	1,00	C	C	B	C
91E0	lasz łęgowe i nadrzeczne zarośla wierzbowe	2,00	A	C	B	B
91F0	łęgowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe	2,00	A	C	B	B

3.2. GATUNKI, których dotyczy Artykuł 4 Dyrektywy Rady 79/409/EWG i gatunki wymienione w Załączniku II Dyrektywy Rady 92/43/EWG oraz ocena znaczenia obszaru dla tych gatunków

3.2.a. PTAKI wymienione w Załączniku I Dyrektywy Rady 79/409/EWG

	POPULACJA				OCENA ZNACZENIA OBSZARU			
	Osiadła	Rozrodcza	Zimująca	Migrująca	Populacja	Stan zach.	Izolacja	Ogólnie
A030 <i>Ciconia nigra</i>		>5p			D			
A075 <i>Haliaeetus albicilla</i>		1p			D			
A127 <i>Grus grus</i>		P			D			
A234 <i>Picus canus</i>		>4p			D			
A236 <i>Dryocopus martius</i>		P			D			
A238 <i>Dendrocopos medius</i>		>300p			B	C	C	B
A246 <i>Lullula arborea</i>		P			D			
A307 <i>Sylvia nisoria</i>		P			D			
A320 <i>Ficedula parva</i>		P			D			
A321 <i>Ficedula albicollis</i>		P			D			
A338 <i>Lanius collurio</i>		P			D			
A379 <i>Emberiza hortulana</i>		P			D			

3.2.b. Regularnie występujące Ptaki Migrujące nie wymienione w Załączniku I Dyrektywy Rady 79/409/EWG

	POPULACJA				OCENA ZNACZENIA OBSZARU			
	Osiadła	Rozrodcza	Zimująca	Migrująca	Populacja	Stan zach.	Izolacja	Ogólnie
A165 <i>Tringa ochropus</i>		P			D			

3.2.d. PŁAZY i GADY wymienione w Załączniku II Dyrektywy Rady 92/43/EWG

	POPULACJA				OCENA ZNACZENIA OBSZARU			
	Osiadła	Rozrodcza	Zimująca	Migrująca	Populacja	Stan zach.	Izolacja	Ogólnie
1166 <i>Triturus cristatus</i>	R				D			
1188 <i>Bombina bombina</i>	250-500				C	B	C	C

3.2.e. RYBY wymienione w Załączniku II Dyrektywy Rady 92/43/EWG

	POPULACJA				OCENA ZNACZENIA OBSZARU			
	Osiadła	Rozrodcza	Zimująca	Migrująca	Populacja	Stan zach.	Izolacja	Ogólnie
1145 <i>Misgurnus fossilis</i>	P				D			

3.3. Inne ważne gatunki zwierząt i roślin

PŁAZY

	Populacja	Motywacja
<i>Bufo viridis</i>	C	C
<i>Pelobates fuscus</i>	C	C

GADY

	Populacja	Motywacja
<i>Anguis fragilis</i>	C	C
<i>Lacerta agilis</i>	C	C
<i>Natrix natrix</i>	C	C
<i>Vipera berus</i>	P	C

BEZKRĘGOWCE

	Populacja	Motywacja
<i>Apatura ilia</i>	P	A
<i>Aplexa hypnorum</i>	P	A
<i>Archanara dissoluta</i>	P	A
<i>Argiope bruennichi</i>	C	D
<i>Bryophila domestica</i>	P	A
<i>Bryophila raptricula</i>	P	A
<i>Caradrina selini</i>	P	A
<i>Chilodes maritima</i>	P	A
<i>Crypia fraudaticula</i>	P	A
<i>Gyraulus acronicus</i>	P	A
<i>Helix pomatia</i>	P	C
<i>Miana fascicuncula</i>	P	A
<i>Nymphalis polychloros</i>	P	A
<i>Papilio machaon</i>	R	A
<i>Pisidium obtusale</i>	P	A
<i>Rhizedra lutosa</i>	P	A
<i>Sphinogonotus coeruleus</i>	P	A
<i>Trichia lubomirskii</i>	P	A

ROŚLINY

	Populacja	Motywacja
<i>Campanula latifolia</i>	P	A
<i>Carex buxbaumii</i>	350-500	A
<i>Centaurium erythraea</i>	251-500	D
<i>Cnidium dubium</i>	11-50	A
<i>Dactylorhiza incarnata</i>	11-50	D
<i>Dactylorhiza maculata</i>	6-10	A
<i>Dactylorhiza majalis</i>	500-1000	D
<i>Daphne mezereum</i>	251-500	D
<i>Dianthus armeria</i>	11-50	D
<i>Dianthus superbus</i>	251-500	A

<i>Digitalis grandiflora</i>	6-10	D
<i>Drosera rotundifolia</i>	P	A
<i>Epipactis helleborine</i>	P	D
<i>Epipactis palustris</i>	11-50	A
<i>Equisetum telmateia</i>	11-50	D
<i>Gentiana pneumonanthe</i>	251-500	A
<i>Gladiolus imbricatus</i>	101-250	D
<i>Iris sibirica</i>	11-50	A
<i>Lilium martagon</i>	500-1000	D
<i>Listera ovata</i>	101-250	D
<i>Lonicera periclymenum</i>	<500	D
<i>Lycopodium annotinum</i>	11-5-	C
<i>Lythrum hyssopifolia</i>	6-10	A
<i>Melittis melissophyllum</i>	6-10	D
<i>Menyanthes trifoliata</i>	251-500	D
<i>Montia fontana</i>	51-100	A
<i>Neottia nidus-avis</i>	11-50	D
<i>Nuphar lutea</i>	>250	D
<i>Pedicularis sylvatica</i>	6-10	D
<i>Platanthera bifolia</i>	6-10	D
<i>Polypodium vulgare</i>	P	D
<i>Sorbus torminalis</i>	501-1000	D
<i>Trollius europaeus</i>	251-500	D
<i>Viola stagnina</i>	C	A

4. OPIS OBSZARU

4.1. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA OBSZARU

tereny luźno zabudowane	0,7 %
tereny przemysłowe	0,08 %
grunty orne	50,55 %
sady i plantacje	0,15 %
łąki i pastwiska	4,8 %
złożone systemy upraw i działek	1,93 %
tereny rolnicze z dużym udziałem elementów naturalnych	0,47 %
lasy liściaste	21,64 %
lasy iglaste	12,62 %
lasy mieszane	6,81 %
lasy w stanie zmian	0,25 %
SUMA	100 %

OPIS OBSZARU

Nazwą "Płyta Krotoszyńska" określana jest zachodnia część Wysoczyzny Kaliskiej (południowa Wielkopolska) charakteryzująca się zaleganiem ciężkich utworów geologicznych na powierzchni oraz dominacją lasów dębowych, budowanych głównie przez *Quercus robur*. Proponowana ostoja stanowi część płaskiej, zdenudowanej wysoczyzny dennomorenowej, zbudowanej głównie z glin zwałowych szarych zlodowacenia środkowopolskiego, o miąższości od 18 do 22 m. Skały macierzyste wykazują na rozległych obszarach znaczną spoiłość, co powoduje długotrwałe stagnowanie wód opadowych w lokalnych zagłębieniach na powierzchni gruntu. W takich warunkach wykształciły się tam m.in. specyficzne gleby zaliczane do opadowo-glejowych.

Na omawianym obszarze dominują powierzchniowo kwaśne dąbrowy z klasy *Quercetea robori-petraeae*, przede wszystkim dobrze zachowane fitocenozy dąbrowy trzcinnikowej, a także mokrej dąbrowy trzcinnikowej. Podkreślić należy także występowanie płatów acydofilnego lasu grabowo-dębowego *Aulacomnio androgyni-Quercetum roboris* - subendemicznego zespołu południowej Wielkopolski. Najżyźniejsze siedliska leśne Płyty Krotoszyńskiej porasta grąd środkowoeuropejski (przy wschodnich kresach swego zasięgu), a także, w najwilgotniejszych zagłębieniach, łąg olszowy i wiązowo-jesionowy. Na granicy swojego zasięgu wykształca się także uboga buczyna niżowa.

Wśród roślinności nieleśnej na szczególną uwagę zasługują zbiorowiska torfowisk niskich (szuwały) i przejściowych objętych ochroną w rezerwacie "Mszar Bogdaniec", a także zmiennowilgotne łąki trzęślicowe, spotykane w okolicach Chwaliszewa i Odolanowa.

4. OPIS OBSZARU

4.2. WARTOŚĆ PRZYRODNICZA I ZNACZENIE

Bardzo ważna ostoja dzięcioła średniego osiągającego tu liczebność ponad 300 par (ponad 2% populacji krajowej).

Dąbrowy Krotoszyńskie to jeden z największych i najbardziej znanych w Europie zwartych kompleksów lasów dębowych - tym samym jest to obszar o wybitnym znaczeniu z punktu widzenia Dyrektywy Siedliskowej. Na omawianym obszarze stwierdzono dotychczas występowanie 11 typów siedlisk z Załącznika I tej dyrektywy, w tym 3 uznane za priorytetowe.

Obszar cechuje się dużym bogactwem florystycznym (ponad 850 taksonów) oraz występowaniem licznych roślin zagrożonych ginących w skali kraju i regionu (ponad 80). Wśród tych pierwszych na szczególne podkreślenie zasługuje populacja turzycy Buxbauma *Carex buxbaumii* - taksonu zagrożonego w Polsce i do niedawna uważanego za wymarły w Wielkopolsce. Ponadto obszar stanowi ważne, z chorologicznego punktu widzenia, skupienie flory górskiej na niżu. Do stwierdzonych tu gatunków z centrum występowania na obszarach górskich należą między innymi: przywrotnik prawie nagi *Alchemilla glabra*, jarzianka większa *Astrantia major*, ostrożeń łąkowy *Cirsium rivulare*, Crucjata *glabra*, *Equisetum telmateia*, przytulia *Schultesia Galium schultesii*, wiechlina *Chaixia Poa chaixii*, bez koralowy *Sambucus racemosa*, starzec Fuchsa *Senecio fuchsii*, starzec gajowy *S. nemorensis* oraz starzec kędzierzawy *S. rivularis*. Rezultaty dotychczasowych, z pewnością niewystarczających, badań faunistycznych wskazują na obecność w granicach obszaru co najmniej 3 gatunków kręgowców z Załącznika II Dyrektywy Siedliskowej oraz 17 gatunków bezkręgowców uznanych za zagrożone w Polsce.

Gatunki wymienione w p. 3.3. z motywacją D to gatunki prawnie chronione w Polsce.

4.3. ZAGROŻENIA

Obszar powinien pozostać użytkowany w dotychczasowej formie. Do głównych, potencjalnych zagrożeń należą: postępujące odwodnienie terenu na skutek niewłaściwie przeprowadzonych melioracji; dla zbiorowisk łąkowych - zaprzestanie ekstensywnego użytkowania (koszenia); trudności z odnawianiem drzewostanów dębowych. Są one zapewne skutkiem wspomnianego odwodnienia, a z drugiej strony także, posługując się dość nieprecyzyjnym, choć rozpowszechnionym terminem leśnym - tzw. "zmęczenia siedlisk".

4.4. STATUS OCHRONNY

Obszar w większości położony jest na terenie Obszaru Chronionego Krajobrazu Dąbrowy Krotoszyńskie (55 800 ha; 1993) z 6 rezerwatami przyrody: Baszków (3,6 ha; 1959), Buczyna Helenopol (42,0 ha; 1995), Dąbrowa Smoszew (9,8 ha; 1963), Dąbrowa koło Biadek Krotoszyńskich (16,6 ha; 1963), Miejski Bór (29,2 ha; 1987), Mszar Bogdaniec (22,0 ha; 1995).

4.5. STRUKTURA WŁASNOŚCI

Mieszana, z dominacją własności państwowej. Lasy proponowanego obszaru administrowane są przez Nadleśnictwa Krotoszyn i Taczanów, które pozytywnie ustosunkowały się do projektu ostoi Natura 2000.

4.6. DOKUMENTACJA - ŹRÓDŁA DANYCH

BirdLife International/European Bird Census Council. 2000. European bird populations: estimates and trends. BirdLife Inter., Cambridge (BirdLife Conservation). 10.

Borysiak J., Brzeg A., Kasproicz M. 1991. Wstępna waloryzacja przyrodnicza projektowanego Obszaru Chronionego Krajobrazu Dąbrowy Krotoszyńskie. Wojew. Konserw. Przyr., Kalisz. Msc.

Borysiak J., Brzeg A., Kasproicz M. 1992. Materiały do znajomości szaty roślinnej oraz godne ochrony obiekty przyrodnicze województwa kaliskiego. Bad. Fizjogr. Pol. Zach., ser. B. 41: 63-107.

Brzeg A., Kasproicz M., Krotoska T. 1989. Acidofilne lasy z klasy Quercetea robori-petraeae Br.-Bl. et R.Tx. 1943 w Wielkopolsce. I. Molinio (caeruleae)-Quercetum roboris Scam et Pass. 1959 emend. - środkowoeuropejska mokra dąbrowa trzęślicowa. Bad. Fizjogr. Pol. Zach., ser. B. 39: 5-36.

Brzeg A., Kasproicz M., Krotoska T. 2000. Acidofilne lasy z klasy Quercetea robori-petraeae Br.-Bl. et R.Tx. 1943 w Wielkopolsce. Cz. II. Aulacomnio androgyni-Quercetum roboris Brzeg et Kasproicz in Brzeg et all. 2000 ass. nova - acidofilny las dębowo-grabowy. Bad. Fizjogr. Pol. Zach., ser. B. 49: 59-71.

- Brzeg A., Kasprówicz M., Krotoska T. 2001. Acidofilne lasy z klasy Quercetea robori-petraeae Br.-Bl. et R.Tx. 1943 w Wielkopolsce. Cz. III. Bad. Fizjogr. Pol. Zach., ser. B. 50.
- Brzeg A., Kasprówicz M., Krotoska T., Kubiś B., Sroka Z. 1995. Materiały florystyczne z Płyty Krotoszyńskiej i terenów przyległych. Cz. I. Bad. Fizjogr. Pol. Zach., ser. B. 44: 149-157.
- Czarna A. 1999. Materiały do flory naczyniowej Lasu Taczanowskiego koło Pleszewa. Bad. Fizjogr. Pol. Zach., ser. B. 48: 11-134.
- Głowaciński Z. (red.). 2001. Polska czerwona księga zwierząt. Kręgowce. PWRiL, Warszawa.
- Gromadzki M., Błaszowska B., Chylarecki P., Gromadzka J., Sikora A., Wieloch M., Wójcik B. 2002. Sieć ostoi ptaków w Polsce. Wdrażanie Dyrektywy Unii Europejskiej o Ochronie Dzikich Ptaków. OTOP, Gdańsk.
- Gromadzki M., Gromadzka J., Sikora A., Wieloch M., Wójcik B. 2002. Wielkość populacji i trendy liczebności wybranych gatunków ptaków lęgowych w Polsce w latach 1991-2002. ZO PAN, Gdańsk. Msc.
- Kosakowski A. 1995. Operat glebowosiedliskowy nadleśnictwa Krotoszyn wg stanu na 1993 r. Zakł. Usług Ekol. i Urząd. -Leśn., Poznań. Msc.
- Kosiński Z., Kordy J. 1995. Zwierzęta Krotoszyzna i okolic. W: D. Kosiński, R. Marciniak, J.J. Parysek (red.). Bogucki Wyd. Nauk. Krotoszyn-Poznań. s. 111-137.
- Liro A., Dyduch-Falniowska A. 1999. Natura 2000 - Europejska Sieć Ekologiczna. MOŚZNIL, Warszawa. ss. 93.
- Osieck E. 2000. Guidance notes for the selection of important Bird Areas in European Union Member States and EU accession countries. Draft IBA Workshop Brussels, 30 March-2Apr. 2000. Msc.
- Pawłowski J. Materiały do znajomości flory roślin naczyniowych Płyty Krotoszyńskiej. Zakł. Taks. Roś. UAM, Poznań. Msc.
- Pawłowski J. 2001. Rzadkie i chronione gatunki roślin naczyniowych okolic Odolanowa na Płycie Krotoszyńskiej. Bad. Fizjogr. Pol. Zach., ser. B. 50.
- Wieniecki E. 2001. Ocena walorów przyrodniczych wybranych rezerwatów województwa wielkopolskiego na podstawie awifauny lęgowej. Urząd Wojew., Poznań. Msc. ss. 103.
- Wieniecki A., Kosiński Z., Kempa X. 2002. Dąbrowy Krotoszyńskie. Dane niepubl.
- Zarzycki K., Szelaż Z. 1992. Czerwona lista roślin naczyniowych zagrożonych w Polsce. W: K. Zarzycki, W. Wojewoda, Z. Heinrich (red.). Lista roślin zagrożonych w Polsce. PAN, Kraków.
- Żukowski W., Jackowiak B. 1995. Ginące i zagrożone rośliny naczyniowe Pomorza Zachodniego i Wielkopolski. Cz. 1. Poznań.

5. STATUS OCHRONNY OBSZARU ORAZ POWIĄZANIA Z OSTOJAMI CORINE BIOTOPES

5.1. DESYGNOWANE FORMY OCHRONY NA POZIOMIE KRAJOWYM I REGIONALNYM:

PL02	0,2 %
PL04	100,0 %

5.2. POWIĄZANIA OPISANEGO OBSZARU Z INNYMI TERENAMI:

desygnowanymi na poziomie krajowym lub regionalnym

kod	forma ochrony	nazwa	kod obszaru	typ	
				relacji	%
PL02	Rezerwat Przyrody	<i>Baszków</i>		+	0,0
PL02	Rezerwat Przyrody	<i>Buczyna Helenopol</i>		+	0,1
PL02	Rezerwat Przyrody	<i>Dąbrowa Smoszew</i>		+	0,0
PL02	Rezerwat Przyrody	<i>Dąbrowa Koło Biadek Krotoszyńskich</i>		+	0,0
PL02	Rezerwat Przyrody	<i>Miejski Bór</i>		+	0,1
PL02	Rezerwat Przyrody	<i>Mszar Bogdaniec</i>		+	0,0
PL04	Obszar Chronionego Krajobrazu	<i>Dąbrowy Krotoszyńskie</i>		-	100,0

6. DZIAŁALNOŚĆ CZŁOWIEKA NA TERENIE OBSZARU I W JEGO OTOCZENIU **I INNE CZYNNIKI WPLYWAJĄCE NA TEN OBSZAR**

6.1. GŁÓWNE CZYNNIKI I RODZAJE DZIAŁALNOŚCI CZŁOWIEKA ORAZ PROCENT POWIERZCHNI OBSZARU IM PODLEGAJĄCY

Wpływy i działalność na terenie obszaru:

kod	nazwa	intensywność	% obszaru	wpływ
101	<i>zmiana sposobu uprawy</i>	C		-
102	<i>koszenie / ścinanie</i>	B		+
140	<i>Wypas</i>	C		0
141	<i>zarzucenie pasterstwa</i>	C		-
160	<i>Gospodarka leśna - ogólnie</i>	A		+
163	<i>odnawianie lasu po wycince (nasadzenia)</i>	B		+
164	<i>wycinka lasu</i>	C		-
166	<i>usuwanie martwych i umierających drzew</i>	B		-
200	<i>Hodowla ryb, skorupiaków i mięczaków</i>	C		0
230	<i>Połowanie</i>	C		0
243	<i>chwytanie, trucie, kłusownictwo</i>	C		-
403	<i>zabudowa rozproszona</i>	B		-
421	<i>pozbywanie się odpadów z gospodarstw domowych</i>	C		-
501	<i>ścieżki, szlaki piesze, szlaki rowerowe</i>	B		0
502	<i>drogi, autostrady</i>	B		-
800	<i>Zasypywanie terenu, melioracje i osuszanie - ogólnie</i>	A		-

Wpływy i działalność wokół obszaru:

kod	nazwa	intensywność	% obszaru	wpływ
401	<i>ciągła miejska zabudowa</i>	B		-

6.2. ZARZĄDZANIE OBSZAREM

ZARZĄDZAJĄCY OBSZAREM (INSTYTUCJA LUB OSOBA):

Lasy w zarządzie Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych Poznaniu, 60-959 Poznań, ul. Gajowa 10, tel. (0-61) 866-82-41;
Nadleśnictwo Krotoszyn, 63-700 Krotoszyn, ul. Mickiewicza 6, tel. (0-62) 725-32-68;
Nadleśnictwo Taczanów, 63-300 Pleszew, Taczanów II 43, tel. (0-62) 741-93-47.

ZARZĄDZANIE OBSZAREM I PLANY: